„ЗАСТАВА“ излази редовно: сваком, петком и недељом на целом табаку и уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — к.
на по године . . . . . 7 ф. — к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 88. У Новом Саду у уторак 12. јуна 1890. ГОДИНА XXV.

120 МИЛИЈУНА.

У току овогодишњег заседања наших делегација избиле су неке појаве на површину, о којима се заиста даде много мислити и говорити, тим више, што исте појаве ни најмање не обележавају нашу спољашњу политику као добру, мудру и паметну, него на против као врло неспретну и рђаву. Сваке смо се године о томе све више и више уверавали, а ове године као да смо се баш сасвим уверили. Но о томе смо већ више пута говорили, те мислимо, да није потребно да понављамо и да поново доказујемо да са оваквом спољашњом политиком нећемо заиста далеко дотерати. Хоћемо сада да говоримо о једној појави, која, колико је необична, толико је још и сувише изненадно избила на површину, а која не карактерише нашу спољашњу политику, већ нашу врховну управу.

Члан аустријске делегације кнез Старемберг рекао је у свом говору у седници од прошлог четвртка између осталога и ово: При данашњем систему нећемо никад дочекати, да наша војска буде сваки час спремна и готова, а опет за то идемо финанцијалној пропасти у сусрет. А хоће ли финанцијало упропашћена држава моћи да стане уз своје савезнике у часу опасности? Ја се бојим, кад будемо финанцијално упропашћени, да ћемо бити побеђени, пре него што и једна пушка пукне“. То је таква осуда по нашу врховну војну управу, да се гора и тежа осуда не да ни замислити. Давали смо, што но кажу, и црно испод нокта на усавршење наше војске; жртвовали смо, све смо жртвовали; запостављали смо економски напредак и просвету, само да нам војска буде што спремнија и дочекали смо, да су нас од неколико година амо почели уверавати, да смо сада јаки и снажи, да имамо зграде на добром основу, те да нам треба сад само поправака према приликама, које време собом доноси. На један мах сада наш заједнички министар рата устаје и говори, како све не ваља, како треба нашу војску преустројити, те налази, да ћемо ову са свим усавршити и дотерати, да буде сваки час спремна и готова, што ћемо јој повећати број у мирно доба.

Наш војни министар само је наговестио преустројство војске у том правцу, он није изишао са конкретним предлогом, ал треба знати, да то има свога разлога. Свет треба да се полако навикава на ту замисао војног министра, на своту: 120 милијуна; та свота треба временом да постане обична. За сада бацити у свет замисао, а до године изаћи са конкретним предлогом пред делегације о преустројству наше војске, — има у томе заиста доста политичке мудрости. Не каже се бадава: свако чудо за три дана, — а кад се пре тога још удеси, да се у напред свет спрема и навикава, да му се у напред дошаптава, какво ће то чудо бити, онда чудо постаје појава. Тако хоће наша врховна војна управа да нас навикне на преустројство наше војске и на своту од 120 мил. форината, која ће требати за преустројство.

Али да се манемо тога, него да се запитамо: шта смо до данас радили? Нисмо радили ништа, или нисмо бар добро радили, што је најпосле једно и исто. Боље ништа и не радити, него радити, па рђаво радити. Нас наша војска скупо стаје, ми смо толико за њу жртвовали, па и и данас још жртвујемо, да се више не би требало од нас тражити, не би требало, јер не бисмо имали откуда дати. Мислили смо, да се и неће више тражити. Јесте, ми смо тако мислили, ал друкчије је мислила наша врховна војна управа. Он зна, да можемо још дати, па зна то и „Пешт. Лојд“. Али је јадно, ако и врховна војна управа полази са тога гледишта, са кога овај чивутски лист полази. „Не можемо више давати, то је само обмана“ — вели „Пешт Лојд“, „јер не дао бог, да дође неко други, видели бисмо, да би морали и десет и двадесет пута још оволико дати.“ Дакле, да не дође тај други, подајмо што сад од нас траже или што ће за годину дана тражити.

Изгледа, да смо ми са усавршавањем наше војске до сада тумарали по мраку, да нисмо знали, шта кћемо а шта нећемо. Међутим нас је то тумарање грдних жртава стало.

Заиста нам наш министар рата износи црну слику пред очи, тако црну, да скоро не верујемо, да је све онако, као што он каже. Шта би наопако било, кад не би смо имали времена, да преустројимо нашу војску? Зар ми у часу, где мир чувају милиони бајонета, смемо рећи, да смо до сада само натевали и крпили при усавршавању и дотеривању наше војске? Вероваћемо, да није тако; вероваћемо, да нас врховна војна управа хоће само да застраши; ал ако се у веровању варамо, ако наш ратни министар истину говори, онда је доиста зло.

Политички преглед.

Ригер о нашој политици према Србији и Бугарској. У пленарној седници аустријске делегације од суботе говорио је и вођа старочешке странке др. Ригер, те је између осталога говорио и о нашој политици према балканским државама. „У Србији — рече Ригер — стоји још горе. Г. Демел говорио је о благодарности, којом је Србија обвезана према нама. Благодарност је ретка већ и међу људима, а у политици је сасвим нестало. У политици нема благодарности. Кад би Србе запитали, да ли би нам требало да благодаре — могућно је да би сасвим друкчији одговор добили. У Србији влада мишљење, да нам српски народ нема зашта благодарити. Г. Пленер је наговестио неке финанциске мере у Србији од наше стране, које мере нису баш лепу успомену оставиле у Србији. Па и сам српско-бугарски рат одобраван је и подржаван је од наше стране. Не ћу сам то да тврдим, али у Србији влада мишљење, да врло мало имају Аустро-Угарској да благодаре. Што се тиче Бугарске, у тој је земљи запето стање; не знамо ни како ће се сутра ствари ту преокренути.“

Оружање и радничко питање. „Новије Времја“ говори о двема струјама, које вуку за собом у најновије време све државе, а те струје јесу непрестано оружање и радничко питање. Што се тиче оружања, то је и аустро-угарски ратни министар рекао, да ово стање више не може трајати, оно делује убитачно на економски положај свију држава. Отуда произлази велика штета, јер велики део радених сила пропада. Материјална средства народа су исцрпљена, војни буџети захтевају милијуне, дочим се доходци једва примичу к хиљадама. Радничко питање се не може решити и нема смисла, док се народи непрестано наоружавају. Осим тога добра плаћа часника је произвела огорчење код чиновника, који крај својих универзитетских наука не могу прибавити примеран и поштен ужитак, јер су финанције празне. Парламенти у Аустро-Угарској и Немачкој су опет вотирали за оружање силан новац, о томе се и штампа не може повољно изразити, јер види да су већ све државе уморене. Немачка није ни најмање успела, да поправи стање својих радника. Француска ће у томе боље проћи, а имаће се највише захвалити министру унутрашњих послова Констансу, који поштује једнако моралну и материјалну снагу народа. О основи осигурања француских радника новине саопћују ово: Сви радници, који нису осигурани код каквог осигуравајућег друштва плаћаће од 25 до 50 године сваке године од 20 до 38 франака, дочим ће каса са своје стране приплаћивати допуњујући износ у размерју трећине своте, коју су унели радници. Од 50-те године до конца свога живота ће радници добивати ренту од 240—360 франака. К том осигурању ће се припустити радници који имају годишње мање од 3000 франака, а таквих у Француској има до 9 милијуна, који су осигурали до 28.000 франака.

ДОПИСИ.

Вел. Кикинда 4. јуна. Јучер 3. о. м. одржана је главна скупштина срп. прав. црквене општине наше. Бележимо ову околност за то, што се код нас ретко скупштинске седнице држе, с једне стране за то, што се чланови тешко састају, а с друге стране и за то, што бивши председник поред иначе добре воље своје није умео да даде полета и живота црквеној општини нашој, да се уздигне до оне важности, до које је требала кикиндска општина да се подигне. Скупштину је ову сазвао подпредседник г. Р. Телечки у одсудству председника, те је под његовим руковођењем и одржана. Скупштина је била добро посећена, а то је доказ, да се народ наш живо интересује за своје аутономне послове. Предмета је било 31 на дневном реду, који су сви мање више важни били. Но најважнији су били избор председника, подпредседника, половине одбора, целог школског одбора, избор једног учитеља и једне учитељице, попуњење скупштине на место умрлих чланова, црквено-општински и школски годишњи рачуни, установљење срп. језика на овд. гимназији и још други. Кад доспем обратићу пажњу и на остале предмете, које је скупштина претресала, а за сада позабавићу се само са напоменутим.

Кад је подпредседник седницу отворио, захвали у име своје и председника Н. Јовановића на часништву и поклоњеном поверењу, те позове скупштину да у смислу рескрипта приступи избору председника и подпредседника ове општине. Прота Влаховић захвали у име скупштине досадањим часницима на труду и доброј вољи њиховој, који су полагали труда око уздизања и напретка ове општине, те предложи да им се у записник захвала на томе изрече, што скупштина уз „живели“ прихвати. На то устане г. Паја пл. Еремић те предложи досадањег подпредседника Ристу Телечког за председника црквене општине. Скупштина овај предлог усвоји једногласно и г. Ристу Телечког за председника изабере. Изабрани председник у подужем говору захвали се скупштини на поверењу, којим је почаствован и положи свој програм, ког ће се као предсеник држати, да општина у овим временима одговара тачно положају, ког у Српству заузима. За подпредседника изабран је г. Глиша Јорговић учитељ и управитељ срп. нар. школа на препоруку г. Павла пл. Еремића.

За овим је изабрана половина одборника и школски одбор. Тако је нова организација наше скупштине спроведена, те се надамо, да ће и живот

ЛИСТАК.

СТРАДАЊА СРПСКОГ НАРОДА
У СТАРОЈ СРБИЈИ.

Саопштавамо нека места из писама, што их је уредништво једног београдског листа добило из Дибре. У тим писмима описују се грозне патње и страдања српског народа у Старој Србији. Човек чисто да не верује, да се тако што у Јевропи у деветнаестом веку може догађати, но на нашу велику жалост, а срамоту просвећене Јевропе ето се догађа.

Из првог писма доносимо ова места:

„Љубезни пријатељу. „Желим да те ово моје писмо нађе здравог и веселог; а ако питаш за нас овамо, ми ти се налазимо да не може бити горе. Убијства, пљевине, пљачке, несреће сваки дан се дешавају а народ пишти као прв у кори а нема никога да му помогне.

„Овде код нас има један паша са неколико табора војске, али то ништа не помаже. Чаршија је затворена има већ двајестину дана и нико не сме да извиђе ни преко кућњега прага, а камоли куд изван вароши, мањ ако му није миоживот.

„У Кичеву убијен је кадија и још два виђенија турска чиновника. Убили су их Арнаути — Малисори — за то, што су они хтели да хапсе неке зликовце и убијце.

„Манастир Свету Пречисту опљачкали су Арнаути и отерали су овце, козе, волове, коње, мазге, а поред тога убили су и два манастирска момка. Калуђери и други момци побегли су, а да нису, и они би били сви побијени.

„Пре неколико дана њих 150 Арнаута напали су на српско село Церово, које се налази близу Гостивара у тетовској нахији и то у сред бела дана — око два сата после подне — целоме свету на видику. Напали су отворено и зверски. Опколили су село са три стране, а једно одељење нападача упало је у село, па почело да пали куће. Сву стоку у селу и око села по пољу заобрали су и отерали, а све људе жене и децу, што су год нашли, побили су или заробили. Пошто су попалили и опустошили толике куће отишли су и одјавили са собом заробљену стоку и чељад.

„Истога дана ударили су други на село Дебреше, једва пола сата удаљено од Гостивара и опљачкали су на триста грла говеда, преко хиљаду брави ситне стоке и три су човека убили.

„У селу Ђоновици, тако исто близу Гостивара, нашли су на доста стоке, па су је сву заобрали, одјавили у пљачку и петоро људи убили на најгровнији начин.

„У прошлу недељу дигли се на триста Малисораца — Арнаута — и напали су на село Врапчиште, близу Тетова, у тетовском пољу, на путу кад се иде студ за Гостивар, па су опљачкали на триста грла говеди и побили петрицу.

„У Новоме Селу заробили су два човека и одвели их у своје куле у Калис, па сад за њих траже шест стотина лира турских.

„Јован Деловић из села Росаке у дибранској нахији заробљен са 800 (осам стотина) брави, оваца и одведен у Калис. И за њега тражу паре.“

„Фидан Божановић из Битуше, тако исто дибранске нахије, кад се враћао из Скопља дочекали су га код места што се зове Света, па га убили, а поред њега и још три његова друга. Однели су му преко 500 лира турских у парама, двадесет коња натоварених еспапом и све што су нашли. Он је сиромах пошао био за Дибар с еспапом.

„15. ов. месеца напали су Арнаути, имало их је на триста душа, на село Јеловац и Душегубицу у кичевској нахији; запалили су села, попљачкали све што су нашли, натоварили на коње, а сву стоку, на 3.500 грла и брави скупа отерали су, а неколико људи ув то побили су. Сву пљачку однели су у Малесију, у Малу Грчку. Вођа тих Малисораца зове се Бељал Баланза из Грчке.

„Ово је тек неколико, колико само да се види како је овамо. Ако свако још који дан потраје, ми ћемо пропасти и неће нам се знати ни трага ни гласа. Аман брате слатки, јави ово преко твојих новина, нека чује, нека види свет, шта се од нас ради! Недајте ако Бога знате, пропадосмо, побише нас проклети зликовци Малисорци, затреше нас све! Отеше нам све, што имамо и оставише нас без куће и кућишта, без игде ичега; све нам стеше и толике људе нам побише!...“

„Продужење писма нашег пријатеља — вели уредништво београдског листа — такво је, да цепа срце и најхладнијег човека, а камоли Србина, кад чује како му рођени брат цвили у невољи лутој. —

У писму од 27. маја вели даље извештај истога листа:

У четвртак (данас десет дана, 17. маја ове године) отераше Даки Пендару из села Галичника Малисорци на 1200 брави оваца и одјавише их у Малесију. Поглавица, или како они веле: „крени“ тих Малисораца јесте чувени Рецеп-Чика, од кога у нашим крајевима проплака и мало и велико.

У једноме селу што се зове Бајка, неколико сати близу Призрена, баш данас недеља (20. маја ове године) Малисори ударише, похараше сву стоку и уграбише тринаест људи, све јадних Срба, па и стоку и људе отераше у Калис код Мустаф-Лите. А што ти је па овај један несретник — ништа није боља од Бељал Баланзе и од Рецеп-Чике.

Јуче нам стиже при глас из села Јаворца и Обреновца у кичевској нахији да су 250 Малисора ударили на та два села и попљачкали су стоке на три хиљаде грла, па све то отерали. Јадни сељаци бранили су се, али куд ће да се бране: они с правним шакама, а Малисори наоружани с мартинкама, па припуцали и чотукли доста, само се још не зна колико је душа погинуло, а чим сазнам, јавићу ти. Пропишта и мало и велико: изгибе доста, а што остаде, ками њима — све сиромашно, све, одали боже! грђе не може бити.

њен новим духом заданут поћи на срећу и напредак оне општине.

Споменуо сам да је и избор учитеља и учитељице на дневном реду био. За учитеља је изабран досадњи привремени учитељ г. Славко Лаковић, а за учитељицу гђа Јулка Влаховић-Бркић, такође привремена учитељица и то једногласно на препоруку, г. П. пл. Еремића. Еле општина је учинила своје, а на новоизабранима је, да оправдају поверење, које им је општина избором поклонила.

Овом приликом не могу, а да се не дотакнем дописа из Вел. Кикинде у „Бранику" бр. 66. Цео тај допис је написан само за то, да се не каже, да „најмеродавнији" лист не прати бодро развитак српског народног живота у нас и да нема уплива и извештача и својих људи свугде. — Лакше господине! Да је по вашем, ништа у нас не би било. Има других људи, који о томе бригу воде, а ви шкрабајте само — и то онако, као што сте до јуче у „Садашњости" држали, ви и ваши староседиоци велики и мали. Превртање ваших сурих очију и јежовитско пренемагање не помаже више ни вама ни „велеумима", јер и оно мало браниклија што је овде било, нестало је од оно доба, од кад су се господа „велеуми и генерали" на сабору онако „превасходно" обрукали.

Трудите се, да оправдате вашега драгог уредника господина Милана Петровића, те да му утрете пута међу „велеумима". Није нужно то, јер међу вами је и онако свратиште свију „солидних" елемената, који се у јавном животу народном бар неколико пута изиграју. Њему — староседиоцу — који је злогласном вел. капетану Оберинежевићу — ком се ни један Србин ни јављао није — руке љубио, друга места ни нема, већ међу вама. Да расветлим ову околност, морам рећи, да је „Садашњост" у један исти дан са чивутским листом, „Gross-Kikindaer Zeitung" донела равногласећи чланак против закључка општинског представништва, по ком се иште овдашња гимназија са свима фондовима под патронатство ове општине чим је хтело представништво и дистриктске фондове да спасе, и колико толико бар гимназији тој вид српски да да. Али вашем г. уреднику то не годи јер му чивутски патрон то налаже. Ето г. дописниче, материјала, па расветлите то вашим „велеумима", а ја ћу се доцније на ову сколност опширније осврнути, јер ово заслужује озбиљније пажње, него што се велеумски дописници баве, и то онда, кад тому време дође.

—*—

Јосифово 10. јуна. (Организација црквене скупштине и бивши председник приврем. црквен. одбора.) Не опомињем се, да је икада когод из ове општине јавно, свету на видику, проговорио што о раду, самоваљи и себичњаштву неколицине њих, у бившој црквеној скупштини, који својим руковањем црквено непокретно имање од 184 јутра домаће и 60 јутара ритске земље, претрпаше дугом до близу 10.000 фор. а. вр., усљед чега је преч. конзисторија морала распустити бившу црквен. скупштину, којом је приликом ова општина добила комесара и тиме ступила у изнимно стање, које је од више година па све до 3. јуна ове године трајало.

О томе, ко су били и како су руковали реченим имањем усрећитељи ове општине, проговорићу други пут мало опширније, а сада ћу да рекнем коју о организацији садање црквене скупштине, која је напред поменутог дана и месеца обављена.

Још у почетку месеца фебруара о. г. решила је конзисторија темишварска, да се има ова општина из изнимног стања у законити ред довести, и од тог доба самоваљни досадњи председник поп Светозар са већином чланова досадњег привр. одбора, који беху мамелуци и пришипетље његове, не хтеде слеђовати реченом решењу све дотле, док га свесни бирачи ове општине под претњом тужбе не присилише на то.

Ко познаје нашег поп-Светозара, тај ће добро знати и то: да је он своје поверење у овој општини на чисто проиграо, па би рад, да још мало као наименовани председник господари и пашује, кад му се за то дала прилика, а дође л' једном на ред та дерна организација, зна то поп-Светозар већ унапред, да ће њега нови свесни скупштинари послати кући — као што се и десило. — Дакле организација је свршена и сваки избор посебице, текао је у најбољем реду, — управо достојанствено; а гласано је цедуљама.

Приликом гласања, код сваког члана могла се је приметити потпуна озбиљност, што је јасан доказ, да је сваки члан добро размишљао, коме ће се смети поверити руковање црквеног имања, које на срамоту пређашњих руководитеља беше већ на путу коначне пропасти.

Позната је истина, да сврох промишљеним радом, како поједини људи, тако и свако друштво или удружење мора у сваком подузећу напредовати, па је сав изглед, да ће и ово-месна црк. садања општина у будуће томе слеђовати; јер нам за то јамче саме личности, које су за чланове црк. одбора изабрате, пошто су то од реда људи доброга материјалног стања, а и иначе одликују се чистотом карактера. За то, евала вам, браћо бирачи, на вашем избору, јер сте тим важаним избором вашим показали, да вам на срцу лежи свако добро и напредак и да сте доиста верни синови православне цркве и миле нам народности српске. Још ћу да наведем, како је текао избор председника.

Да би наш поп-Светозар и на даље остао на председничкој столици, г. комесар је разлагао скупштини, како је то нужно, да председничко место у једној општини треба да заузме једна од најобразованијих личности, те с' тога топло препоручује скупштини, да прими поп-Светозара за свога председника.

Изузимајући две три пришипетље поп-Светозареве, сви скупштинари ћутаху, што је значило: не ћемо попа-Светозара!

Г. комесар је опетовао своју препоруку више пута; али је одзив скупштинара остао један и исти, док напослетку не повика неколицина њих: хоћемо гласање. — Разуме се, да је онда — по закону — наш поп-Светозар обрао бостан на чисто.

Када се приступило гласању, изабран би надполовичном већином гласова Штева Нинчић, један од млађих али и најразборитијих људи, који се особито одликује чистотом свога карактера. Но пошто речени Штева Нинчић — због породичних му препрека — не мога се примити указане му почасти, то скупштина поново се позабави избором председника, којом приликом такође са надполовичном већином гласова изабра за председ. Јеросима Станковог, такође озбиљна човека и пријатеља цркве, што је овај прошле године као тутор и доказао да је.

У школски одбор ушли су такође врло разборити људи, од којих су двојица њих на име: Лаза Тролић и Рада Јозанов као добровољни певци врло пријатни људи, а шта се тиче председника школ. одбора, на име: Тоше Игњачевог који је поред свог лепог имања, такође разборит и пун карактера човек, слободно се можемо надати, да ће под његовим руководством садањи школ. одбор мало више пажње обратити потребама школе и наставе јој, нег што то беше чинио поп-Светозар са већином својих мамелука у досадањем му привремен. одбору. — Оволико за сад. Г. П—вић.

Ваљда си чуо за село Галичник. То није село, као што имате ви тамо, но бога ми доста велико, има на 800 кућа. До скора оно се бројало као најбогатије у наше крајеве. Како је било богато можеш замислити кад ти кажем да су Галичначани имали по 300 до 350 хиљада брави оваца. То се причало о његовом богатству. А како је данас? Горе не може бити. Проклети Малисорци, а нарочито они из Грике, не раде ништа, а мрзи их и да раде, па ти навалише, те из дана у дан, те из године у годину, докле не опљачкаше све од народа. И тако је сад сасвим упропашћено то највише и најбогатије село, што је могло бити у нашим крајевима.

Ваљда сте чули како живе и како стоје Малисорци према турској влади. Они не знају и неће да знају ни за кога. Нити плаћају цару данак, нити дају војску, ни ништа. Сваки Малисорац, он је сам себи цар. Затвори се у своју куду, и ако учини што, не може му нико ништа. А пошто нико не води рачуна ни о њима ни о нама, они чине све и сва што им падне на памет. Бију нас, пљачкају, пале куће, отимају чељад и девојке, глобе нас, и ми на све те тешке вулуме немамо коме ни да се пожалимо. Коме ћемо, кад не знамо ко нам је господар: да ли Малисорци, да ли цар из Стамбола. Цела ова страна: дибранска, тетовска, привренска, кичевска, оридска и скопска нахија, све то тако живи и служи по два господара: Малисорце и већиле цареве. Свако село има по једног чувара и плаћа му по 100 и по 150 до 200 турских лира на годину. Они бајаги чувају село. Чим гране пролеће, а они се развију по селима и почну да купе тај њихов разрез Цареви већили и они траже, па се и невешта чине на то што су и Малисорци ударили порез, но траже царски десетак, царску вергију и све потаман. Народ нема од куд да да, а кметови не знају шта да чине но удри на амам и на једну и на другу страну. Цареви већили неће да знају но узму све што нађу, а Малисорци кад претекну прве добро, а кад не, они отму све што нађу, па веле да неће ни да знају за то што им и цар узимље.

Царски људи боје се Малисораца, а ови опет не ударају на њих, јер се боје да цар не пошље војску с топовима да им поразвали куле, па се и једни и други слажу, и тако сложни окупили су народ, па му огулише и кожу с леђа. Та да видиш само како је српски народ осиромашио, како је остао го, бос, без куће и без дома — срце да ти препукне! Та да имаш гвоздено срце, па да ти се расплаче, кад видиш шта се учинило од овога јадног народа!

Најпосле извештач завршује:

„Ето тако ти је мој пријатељу овамо код нас. Кажем ти, да је тако, да горе не може бити. Свет пропишта као прв у кори и нико нема ни да мрдне прстом да му олакша његову превелику несрећу.

Ако овако потраје, кроз годину дана неће бити ни једног јединог Србина овамо. Све ће или изгинути, или се разбећи. Молим ти се, буди мукајет где треба!"

Вести из места и са стране.

Те исто, само мало друкчије. Пишу нам из Загреба: „Наша браћа Хрвати сваки час вапију за слогом, а ево ћу овде у цењеној „Застави" у кратко изнети, како браћа Хрвати српске песме певају. У недељу 3. (16.) јуна давало је овдашње хрватске певачко друштво „Слога" концерат, те су у програм ставили и попутницу од Јосипа Ајзенхута. Будући је г. Ј. Ајзенхут само једну попутницу сконпоновао, и то нашу, и посветио српском певачком друштву — сви Срби и певачи били смо радознали, како ће исту „Слогаши" певати. Наша попутница је врло лепа, а спевао је г. Душан Рогић и предао српском певачком друштву на успомену. Ле по звуче речи у истој:

„Са свих страна Српства мила
Нек се сложе срца чила!"

Ал наша браћа „Слогаши"? Чујте:

„Са свих страна братства мила
Нек се сложе срца чила!"

Српско певачко друштво пева даље:

„Само слога Српство води
Правој срећи и слободи!"

А браћа „Слогаши":

„Само слога братство води
Правој срећи и слободи!"

Сад питам: Зар је братински српску песму извртути и Србин и Српство у братство претварати? Хвала вам, браћо „Слогаши" на таквој слози. Ви носите име „Слога", ал ипак кад српску попутницу певате, Србин и Српство тешко изговарате, јер је лакше „вражје Влахе" просто браћом ил братски називати. У осталом други пут певајте гг. „Слогаши" своје и бугарске песме, а нашу сиротињу оставите у миру."

— **Словеначки добротвори.** Познато је, да мало словеначко племе имаде много племенитих синова, који све жртвују особито на просветне цели. То су и опет сјајно доказали неки врли родољуби словеначки, даровавши знамените своте, да се купе потребне зграде за мушку и женску словеначку школу у Постојни. У то име положио је већ пре дуже времена непознати добротвор лепу главницу од 15.000 ф. и тад се је саставио одбор, да скупља даље прилоге. Рад му је био увенчан прекрасним успехом, јер су му за споменуту племениту цел даровали: Г. Јосеф Горуп, саборски посланик и трговац на Реци, 5.000 фор.; г. Фран Калистер, трговац у Трсту 2.000 ф.; г. Иван Фајдига, ц. и кр. војни свештеник у Пули, 1.000 фор.; штедионица у Постојни, 200 ф.; г. Винко Долшајн, великопоседник у Постојни 100 ф. и 10.000 цигаља; г. Ђура Шлепфер, поседник у Трсту, 100 ф.; Иван Ликон, умировљени надзорник јужне железнице у Бечу, 50 фор.; г. Иван Вичић, цивилни мерник у Грацу, 50 фор.; г. Фран Фујдиј, умировљени ц. и кр. поморски надкомесар у Грацу, 50 фор. чиме је одбору било омогућено, да у Постојни на главноме тргу, на најлепшем месту купи три куће са красним вртом, и то за 34.000 фор. Док се тако буде радило и буде било таквих мужева, нека се наша браћа Словенци не боје за своју будућност.

Трговина.

Нови Сад 11. (23.) јуна. Са наша житне пијаце не можемо никакове веће новости јавити. Довоз је све једнако слаб а трговање млако. Нов јечам који се донаша на пијацу продаје се по доста умереној цени. Житу је цена опет за неколико новчића устукнула натраг а тако исто и кукурузу. За данас бележимо цене: Жито 7 ф. 50—60 нов. Зоб 7 ф. 50 н. Јечам 4 ф. 10—20 нов. Кукуруз 4 ф. 70 до 80 нов.

На другим нашим пијацама све је остало непромењиво. Трговање са горњим пијацама, доста је живо. Данас се продаје код нас:

Кромпир 2 нов.
Пасуљ зелени 5—6 нов.
Пасуљица сремска 6 фор.
Купус 100 главица, божи, за 4 до 5 фор.
Маст 49—50 нов.
Сланина 50 н.
Свињи 38 н.
Јагњци од 5 ф. до 9 ф. по пару.

Време све једнако кишовито. Вода у Дунаву је на једној мери.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 11. јуна.

4% угарска златна рента — — —	103·05
5% „ папирна „ — — —	99·70
Дукати — — — — — — —	5·54
Наполеондори (20 франака) — — —	9·30
Немачке држ. марке — — — —	57·50

Најновије вести.

— Из Београда јављају, да је влада наумила да прекине званичну свезу са иностраним новинама и агенцијама. За то ће се преебиро претворити у биро за информације само листова, који у Србији излазе Даље јављају, да је министар привреде предложио аустро-угарском посланику Темелу, да се састави заједничка комисија ради прегледа марве у земљи.

Уредништву нашег листа стигло је на приказ:

Ђачки забавник, приче и песме за децу. Приредио М. М. Протић. Београд. Штампано у штампарији краљевине Србије 1890. Цена 1 динар.

Учитељ. Орган учитељског удружења за образовање и васпитање. Власник и издавалац учитељско удружење. Одговорни уредник Коста Петровић учитељ. Свеска за мај. Година IX. Београд. Штампано у краљевско-српској држ. штампарији 1890.

Грађански буквар. Написао Риста Стојаковић. Београд. Парна штампарија народне радикалне странке. 1890. Цена 1 динар.

Статистика држава балканског полуострва. I. Краљевина Србија. Саставио Ст. Грујић ђенерал-штабни мајор у оставци, редован професор географије и статистике на краљевско-српској војној академији. У Београду. Штампано у штампарији краљевине Србије 1890. Цена 1 динар.

РЕД ВОЖЊЕ

путничких лађа, важи од 8. (20.) марта 1890. до даље наредбе.

Из Новог Сада у Сланкамен, Тител: дневно у 5¼ сах. после подне осим уторника.

Из Новог Сада за потиске станице: недељом и четвртком у 5¼ сах. после подне.

Из Новог Сада у Београд: дневно у 5¼ сах. после подне осим уторника.

Из Новог Сада у Оршаву: средом, петком и недељом у 5¼ сах. после подне.

Из Новог Сада у Будимпешту: понедељником, четвртком, суботом у 10½ сах. пре подне.

Из Новог Сада у Мухач: дневно у 10½ сах. пре подне осим уторника.

У Новом Саду 8. (20.) марта 1890.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На упражњену учитељску штацију у Дарди (Барања) овим се отвара стечај.

Плата учитељска је у готовом новцу 300 фор. а. вр., у име недељне односно повторне школе 40 фор. и за огрев свој 30 фор. Осим тога пет ланаца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа. Од сваке венчанице 40 новч., од укопа великог 40 нов. а од малог 20 нов. Поврај тога слободан стан од две собе, кујне, коморе и штале.

Стеченици, који би ову штацију желели искати, имају своје молбенице са оригиналним сведочбама подкрепљене до 20. јула т. г. местном школском одбору поднети.

Изабрани учитељ обвезан је све предмете законом школским прописане, предавати, поврај тога при сваком богослужењу у цркви појати и децу школску црквеном појању обучавати.

Првенство од стеченика они ће имати, који су приправничке науке у Сомбору свршили, испит из мађарског језика с добрим успехом положили и који се пре избора лично општини представе.

Из седнице школског одбора у Дарди 3. јуна 1890. одржане.

Васа Десанчић, перовођа. 2—3 **Перо Тодоровић**, председник.

ОГЛАС.

Српско-православна црквена општина бечинска закључила је у својој скупштинској седници од 15. фебруара 1890. да на својој цркви нов торањ направи, бакаром исти покрије и кров црквени претресе.

За исту израду одређена је свота од 1800 фор.

Овим се позивају стручњаци и подузимачи да изволе доћи на устмену дражбу на мањак која ће се одржавати дана 29. јуна (11. јула) т. г. у црквеној кући после подне у 2 сата.

Ближа условија могу се видити на дан дражбе у црквеној кући.

Дражбеници су дужни положити пишманлук 10% у вредности.

Бечин 3. јуна 1890.

П. Вукан, перовођа. 2—3 **Тоша Адамовић**, председник.

МЕШОВИТА РАДЊА
МАНОЈЛА МАРКОВИЋА
У ЧУРУГУ

потребује једног помоћника који говори осим српски, немачки и мађарски и вичан кореспонденцији. Ступање одма. 1—2

НЕК СЕ ПРОЧИТА!

За овогодишњу видовданску славу у Раваници 15. (27.) јуна спремио сам се са свима угодностима: добрим вином, добрим јелом и послугом.

С поштовањем
ЂОКА ГРУЈИЋ,
у Врднику.
1—1

Власник и издавалац Славко Свет. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.